

Het belang van de *NATO Response Force*

EDDY STAES

Brigadegeneraal Eddy Staes is officier bij de pantsertroepen en beschikt over heel wat internationale en operationele ervaring.

Hij is nu divisiechef Operaties (ACOS J3) in het NAVO-hoofdkwartier *Allied Joint Force Command* Brunssum (Nederland) en was als NRF-coördinator verantwoordelijk voor de voorbereiding van de NATO Response Force 2012.

Dans cet article, le général de brigade Staes décrit le mécanisme de la Force de réaction de l'OTAN (NRF) qui permet à l'Alliance atlantique d'intervenir rapidement en cas de besoin. Les quartiers généraux des commandements de forces interarmées (Joint Force Command, JFC) appartenant à la structure de commandement de l'OTAN (NATO Command Structure, NCS) sont responsables de la préparation de la NRF.

Le texte aborde brièvement la réorganisation de la NCS avec, entre autres, la fermeture des commandements de force fournissant des éléments d'état-major interarmées déployables (Deployable Joint Staff Elements, DJSE).

Désormais, les QG JFC pourront être déployés afin de commander une opération à partir du théâtre d'opérations.

Enfin, l'article propose quelques arguments prouvant que la NRF restera un outil indispensable pour valider le nouveau concept du groupe de forces interarmées (Joint Task Force, JTF), pour mieux coordonner la structure de commandement de l'OTAN avec les quartiers généraux et les troupes fournies par les nations et, finalement, pour que l'OTAN puisse garder sa seule force d'intervention entraînée.

De *NATO Response Force* (NRF) is een snelle reactiemacht van de NAVO die in functie van de noden van een specifieke opdracht snel kan worden ingezet. In 2002 beslisten de staats- en regeringsleiders tot de oprichting van de NRF tijdens een top in Praag. De inhuldiging vond plaats op 14 oktober 2003 in het hoofdkwartier van het *Allied Joint Force Command Brunssum* (HQ JFC Brunssum).

De NRF voorziet in een mechanisme om snel een technologisch moderne strijdmacht met hoge paraatheid op de been te brengen. De NRF bestaat uit land-, lucht-, zee- en speciale strijdkrachten die, waar ook ter wereld, snel inzetbaar zijn voor het uitvoeren van een operatie. De politieke beslissing om de NRF in te zetten wordt bij consensus genomen door de 28 NAVO-lidstaten in de Noord-Atlantische Raad (NAR).

Enkele mogelijke taken van de NRF zijn het bijdragen tot het behoud van de territoriale integriteit van de NAVO-lidstaten, het uitvoeren van vredesondersteunende operaties, het verlenen van humanitaire hulp bij natuurrampen, het beschermen van kritische infrastructuur, het deelnemen aan beveiligingsoperaties of het ontplooiën van een initiële snelle interventiestrijdkracht als deel van een grotere strijdmacht.

ORGANISATIE

De leiding over de NRF roteert tussen de NAVO *Joint Force Commands* (JFC). Het HQ JFC Brunssum was verantwoordelijk voor de voorbereiding van en bevond zich in stand-by voor de NRF 2012. Het was voor mij een bijzondere uitdaging om deze voorbereiding te mogen coördineren in het hoofdkwartier en ook daarbuiten met de ondergeschikte componenten.

De betrokken componenten voor de NRF 2012 waren voor

- land: *NATO Deployable Corps Greece* (Thessaloniki – GRIEKENLAND)
- marine: *Naval Striking and Support Forces NATO* (Napels – ITALIË)
- lucht: *Air Component Headquarters* (Kalkar – DUITSLAND)
- speciale operaties: *Spanish Army Special Operations Command* (Alicante – SPANJE)

De NRF bestaat uit een *Immediate Response Force* (IRF) van ongeveer 13.000 man en een *Response Forces Pool* (RFP) waaruit capaciteiten kunnen geput worden volgens de behoeften van een specifieke operatie.

DE ROL VAN HET HQ JFC BRUNSSUM

Voor elke rotatie geeft de *Supreme Allied Commander Europe* (SACEUR) zijn specifieke richtlijnen om de NRF te trainen, voor te bereiden en te certifiëren. Voor de NRF 2012 werd gebruik gemaakt van een ontplooibaar joint stafelement (*Deployable Joint Staff Element*, DJSE). Dit concept werd geïntroduceerd in 2008 en had als doel de NAVO-commandostructuur (*NATO Command Structure*, NCS) te verbeteren door de flexibiliteit en de inzetbaarheid ervan te vergroten binnen een termijn van 48 uur voor de snelste elementen. Voor de NRF 2012 werd het DJSE geleverd door het hoofdkwartier Force Command Heidelberg, DUITSLAND.

De standaardnormen voor de NRF zijn bijzonder hoog en bijgevolg wordt een deelname aan de NRF voorafgegaan door een NAVO-oefenprogramma van ongeveer 6 maanden met als doel de verschillende hoofdkwartieren en nationale contingenten te integreren. Over het algemeen zullen de naties voorafgaandelijk aan het NAVO-programma zelf een nationale training opleggen. In het totaal bedraagt de voorbereiding dus minstens 12 maanden.

De certificatie van de NRF 2012 werd uitgevoerd van 1 tot 12 november 2011 tijdens een commandopostoefening (*Command Post Exercise*, CPX) die de naam droeg van Steadfast Juncture 2011. Tijdens deze oefening werden zowel elementen van het HQ JFC Brunssum als van het DJSE van het *Force Command Heidelberg* gezonden naar Pabrade in Litouwen voor een fictieve crisisondersteunende operatie met humanitair karakter.

Sinds 2012 is de NRF in *stand-by* voor 12 maanden terwijl dit vroeger slechts 6 maanden was. Dit resulteert in een betere verhouding van de inspanning bij de voorbereiding tegenover de langere stand-byperiode. Bovendien wordt ook de continuïteit verbeterd en worden kosten bespaard door de naties die investeren in de training en de voorbereiding van de NRF. Gezien de beperkt beschikbare financiële middelen is het ook voor de Alliantie een must om te focussen op *pooling and sharing* van capaciteiten om zo een evenwicht te vinden tussen het politieke en militaire ambitieniveau in moeilijke economische omstandigheden.

NRF ... USE IT OR LOSE IT?

In 2004 werden elementen van de NRF ingezet tijdens de Olympische Spelen in Athene, maar ook in Afghanistan om de veiligheid tijdens de Afghaanse presidentsverkiezingen te ondersteunen.

In 2005 werd de NRF ingezet voor humanitaire opdrachten na de aardbeving in Pakistan.

Pakistan werd opnieuw getroffen door een natuurramp in de zomer van 2010. Een enorme overstroming teisterde het hele land. Op dat ogenblik was het HQ JFC Brunssum in *stand-by* voor de NRF. Meerdere opties werden in Brunssum

ontwikkeld om Pakistan te hulp te komen met NAVO-middelen. De politieke beslissing om humanitaire hulp te bieden in Pakistan moest ook rekening houden met de NAVO-operatie in Afghanistan. Op vrijdag 13 augustus 2010 gaf de NAR de toelating om een verkenningsopdracht uit te voeren om de planning van een potentiële NAVO-opdracht optimaal voor te bereiden. Ik had de eer en het genoegen om deze verkenningsopdracht te mogen leiden. Na de beslissing op vrijdagmiddag zat een team al zondagmorgen in het vliegtuig op weg naar Islamabad om met de Pakistaanse autoriteiten een mogelijke NAVO-opdracht in detail te coördineren. De Pakistaanse behoeften werden vlot vertaald en gesynchroniseerd met de lopende planningsinspanning in Brunssum. In samenwerking met de internationale staf van het NAVO-hoofdkwartier en met de SHAPE heeft de NAVO de coördinatie op zich genomen van de strategische *airlift* van internationale hulpgoederen. Ik ben ervan overtuigd dat mede dankzij de doorgedreven training van de NRF het mogelijk is geweest om snel het juiste verkenningsteam te sturen en een getraind planningsteam samen te stellen om de opdracht zo snel mogelijk in goede banen te leiden.

Dankzij haar flexibiliteit kan de NRF ook gebruikt worden voor verdere ontwikkelingen en experimenten met het oog op implementatie en validatie van nieuwe concepten in antwoord op nieuwe operationele uitdagingen.

HEEFT DE NRF EEN TOEKOMST?

Het antwoord is eenduidig ja, en dit om verschillende redenen.

De NCS werd opnieuw aangepast na de beslissing tijdens de top in Lissabon in november 2010. De NCS werd afgeslankt van 13.000 naar 8.800 posten. Het HQ JFC Lissabon werd in december 2012 definitief ontmanteld en ook beide *Force Commands* Heidelberg en Madrid die DJSE's ontwikkelden sluiten de deuren in de loop van 2013. In de nieuwe NCS zullen er nog twee strategische commando's (Operaties en Transformatie) en twee HQ JFC overblijven. Laatstgenoemden moeten nu zelf ontploikbaar worden om op het operatietoneel een grote operatie te leiden.

De implementatie van de nieuwe NCS is volop bezig. Het DJSE-concept werd vervangen door een nieuw *Joint Task Force*-concept waarbij de HQ JFC zich stapsgewijs ontplooiën. De NRF-voorbereiding laat toe om dit concept in te oefenen en aan te passen. In december 2013 moet de initiële operationele capaciteit bereikt worden (*Initial Operational Capability*, IOC). Dit is voor het

Jürgen Braekvelt - DG-Com

HQ JFC Brunssum dé uitdaging in 2013. De certificatie zal plaatsvinden in november 2013 tijdens een commandopostoefening in combinatie met een reële ontplooiing van NRF-troepen (LIVEX) zowel in Polen als in de drie Baltische staten. Tegelijkertijd zal deze oefening ook bijdragen tot de NAVO-politiek van *Visible Assurance* waarbij lidstaten worden verzekerd van een NAVO-steun en -bescherming indien dit nodig zou blijken.

In de nieuwe NCS heeft de NAVO haar ambitieniveau niet gewijzigd. Op vraag van de lidstaten wordt daarom gestreefd naar een betere integratie van de NCS en de NAVO-strijdkrachten die geleverd worden door de naties (de *NATO Force Structure*, NFS). Het NRF-concept is de tool bij uitstek om hieraan gestalte te geven. De leiding van de voorbereiding is immers in handen van de NCS via de HQ JFC die ook het ontplooibare HQ JTF leveren, terwijl de hoofdkwartieren en de troepen worden geleverd door de NFS.

De NRF vormt met andere woorden een uniek bindmiddel tussen de NCS en de NFS, door een NRF-voorbereiding en haar staat van paraatheid blijft de NAVO een hechte familie van capaciteiten met dezelfde standaarden en processen. Hierdoor moet de NAVO in staat zijn om haar ambitieniveau zeer hoog aan te houden.

Het HQ JFC Brunssum is ook het NAVO-hoofdkwartier dat de operatie ISAF in Afghanistan ondersteunt. Het vormt de brug tussen enerzijds de ISAF en anderzijds de SHAPE. Ondanks het belang van deze opdracht is het duidelijk dat niet alle capaciteiten die een ontplooibaar JTF HQ vereist, getraind of onderhouden kunnen worden. Bijgevolg is het voor het HQ JFC Brunssum eveneens van belang om de NRF-voorbereiding te gebruiken om alle capaciteiten op de *joint* echelon te blijven ontwikkelen en te trainen.

Tijdens de bevelsovername in december 2012 van het HQ JFC Brunssum heeft admiraal Stavridis (SACEUR) herhaald dat NRF als tool onontbeerlijk blijft voor de NAVO, want het is inderdaad de enige snelle interventiemacht waarover de NAVO beschikt. Bovendien zullen vanaf nu ook Amerikaanse capaciteiten geïntegreerd worden in de NRF, een première.

De NRF heeft nog een boeiende toekomst voor de boeg.

Trefwoorden: NCS – NFS – NRF – JTF – HQ JFC – interventiemacht